צורות בעולם הקניות

חוברת עבודה · מסלול חנ״מ – גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת: שורשים ומשפחות מילים · משקלים · מכונת המילים · סמיכות · מבדק · כרטיס יציאה

משהו מטריד אתכם? פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים

שלב 1 · פתיחה: מה יש בסל?

מבצע · תשלום · צרכן · הזמנה · חיסכון · מבחר · קנייה · מכירה

מה משותף למילה "מבצע" ולמילה "ביצוע"? ולמילה "צרכן" ולמילה "צורך"?

שלב 2 · שורשים ומשפחות מילים

שורש	משפחת מילים
ק-נ-ה	קְנִיָּה · קוֹנֶה · קַנְיוֹן
מ-כ-ר	מְכִירָה · מוֹכֵר · מִמְכָּר
ז-מ-נ	הַזְמָנָה · מַזְמִין · מְזַמְּנִים
צ-ר-כ	צַרְכָן · צַרְכָנוּת · צְרִיכָה
ח-ס-כ	חִסָּכוֹן · חוֹסֵךְ · חַסְכָן
ב-ח-ר	בְּחִירָה · בּוֹחֵר · מִבְחָר

מה השורש? הקיפו.

1. מה השורש של המילה מִמְכָּר?

א) מ-כ-ר ב) כ-ר-מ ג) מ-מ-כ

2. מה השורש של המילה צַרְכָנוּת?

א) צ-ר-נ ב) ר-כ-נ ג) צ-ר-כ

3. מה השורש של המילה חַסְכָן?

א) ח-ס-כ ב) ס-כ-נ ג) ח-ס-ר

4. מה השורש של המילה מִבְחָר?

א) ב-ח-נ ב) מ-ב-ח ג) ב-ח-ר

5. מה השורש של המילה תַּשְׁלוּם?

א) ש-ל-מ ב) ת-ש-ל ג) ש-ל-ו

6. מה השורש של המילה תַּקְצִיב?

א) צ-ב-י ב) ק-צ-ב ג) ת-ק-צ

מי לא שייך למשפחה? הקיפו.

1. מי לא שייך למשפחה? קְנִיָּה · קַנְיוֹן · קוֹנֶה · קְנָס

א) קְנָס ב) קְנִיָּה ג) קַנְיוֹן

2. מי לא שייך למשפחה? מְכִירָה · מוֹכֶרֶת · מִמְכָּר · מַכָּר

א) מוֹכֶרֶת ב) מַכָּר ג) מְכִירָה

3. מי לא שייך למשפחה? הַזְמָנָה · מְזֶמָּן · מְזַמֵּר · הִזְדַּמְּנוּת

א) מְזַמֵּר ב) מְזֶמָּן ג) הַזְמָנָה

4. מי לא שייך למשפחה? חִסָּכוֹן · חַסְכָּן · חָסֵר · חֶסְכּוֹנִי

א) חָסֵר ב) חִסָּכוֹן ג) חַסְכָּן

שלב 3 · משקלים

המשקל הוא התבנית: מכניסים את אותיות השורש במקום ק-ט-ל. ב-צ-ע + מִקְטָל = מִבְצָע.

משקל	מה הוא מציין לרוב	דוגמאות
מִקְטָל	שם עצם – לעיתים תוצאה, מקום או אוסף	מִבְצָע · מִבְחָר · מִמְכָּר
תַּקְטִיל	תוכנית, רשימה או חישוב	תַּקְצִיב · תַּמְחִיר · תַּחְשִׁיב
תַּקְטוּל	שם עצם (לעיתים פעולה או תוצאה)	תַּשְׁלוּם · תַּגְמוּל · תַּקְבּוּל
קַטְלָן	בעל תכונה או נטייה	צַרְכָן · חַסְכָן · פַּזְרָן
קַטָּל	בעל מקצוע	זַבָּן · חַשָּׁב · סַפָּק
קִטִּילָה	שם פעולה (מפעלים בבניין קל)	קִנְיָה · מְכִירָה · בְּחִירָה

באיזה משקל? הקיפו.

1. באיזה משקל המילה מִבְצָע?

א) תַּקְטִיל ב) קַטָּל ג) מִקְטָל

2. באיזה משקל המילה תַּקְצִיב?

א) תַּקְטוּל ב) תַּקְטִיל ג) מִקְטָל

3. באיזה משקל המילה תַּשְׁלוּם?

א) תַּקְטוּל ב) תַּקְטִיל ג) קִטּוּל

4. באיזה משקל המילה צַרְכָן?

א) קִטִּילָה ב) קַטָּל ג) קַטְלָן

5. באיזה משקל המילה זַבָּן (מוכר בחנות)?

א) קִטִּילָה ב) קַטָּל ג) קַטְלָן

6. באיזה משקל המילה הַזְמָנָה?

א) הַקְטָלָה ב) קִטִּילָה ג) קִטּוּל

בנו מילה מהשורש ומהמשקל, וכתבו אותה בעמודה האחרונה.

ההגדרה	שורש	משקל	המילה שבניתי
מילה לתוכנית ההוצאות של המשפחה	ק-צ-ב	תַּקְצִיב	
מי שמוכר בחנות? נסו: מי שמביא את הסחורה לחנות	ס-פ-ק	קַסָּט	
הפתק שמקבלים אחרי תשלום	ק-ב-ל	קַבָּלָה	
הרבה אפשרויות על המדף	ב-ח-ר	מִקְבָּל	
אדם שאוהב לחסוך	ח-ס-כ	קַחְלָן	

כללים

- סמיכות = שני שמות שמתחברים: סַל קְנִיּוֹת, מְחִיר מִבְצָע.
- הנסמך משתנה לפעמים: עגלה ← עגלת; מחירים ← מחירי; דמים ← דמי.
- ה״א הידיעה באה לפני המילה השנייה: סל הקניות.
- מחיר מוזל = שם + תואר (לא סמיכות).

1. סמיכות או שם + תואר? – מְחִיר מִבְצָע

א) שם + תואר ב) סמיכות

2. סמיכות או שם + תואר? – מְחִיר מוּזָל

א) שם + תואר ב) סמיכות

3. סמיכות או שם + תואר? – סַל קְנִיּוֹת

א) שם + תואר ב) סמיכות

4. סמיכות או שם + תואר? – עֶגְלָה מְלֵאָה

א) שם + תואר ב) סמיכות

5. סמיכות או שם + תואר? – דְּמֵי מְשֻׁלוֹחַ

א) סמיכות ב) שם + תואר

6. סמיכות או שם + תואר? – קוֹנֶה נָבוֹן

א) סמיכות ב) שם + תואר

כתבו שלושה צירופי סמיכות מעולם הקניות:

שלב 6 · מבדק עצמי

1. מה השורש של המילה מִמְכָּר?

א) מ-כ-ר ב) כ-ר-מ ג) מ-מ-כ

2. מה השורש של המילה תַּשְׁלוּם?

א) ש-ל-מ ב) ת-ש-ל ג) ש-ל-ו

3. מילה מתחפשת: מה השורש של חָסֵר (חסר במלאי)?

א) ח-ס-כ ב) ס-ר-ה ג) ח-ס-ר

4. מי לא שייך למשפחה? מְכִירָה · מוֹכֶרֶת · מִמְכָּר · מַכָּר

א) מוֹכֶרֶת ב) מַכָּר ג) מְכִירָה

5. מי לא שייך למשפחה? הַזְמָנָה · מְזֻמָּן · מְזַמֵּר · הִזְדַּמְּנוּת

א) מְזַמֵּר ב) מְזֻמָּן ג) הַזְמָנָה

6. באיזה משקל המילה תַּקְצִיב?

א) תַּקְטוּל ב) תַּקְטִיל ג) מִקְטָל

כרטיס יציאה

מילה חדשה מעולם הקניות: _____ השורש: _____ המשקל: _____

משפט עם המילה:

_____